

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Š. Č.,** proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Plzeň**, se sídlem Klatovská třída 202, Plzeň, proti rozhodnutí speciálního pedagoga Věznice Plzeň ze dne 6. 2. 2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, č. j. Na 6/2018 - 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 9. 2018, č. j. Na 6/2018 - 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Usnesení krajského soudu

[1] Usnesením ze dne 26. 9. 2015, č. j. 15 A 22/2014 - 94, rozhodl Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) „*o návrhu žalobce na ustanovení právního zástupce*“ tak, že „*Návrh se odmítá. Navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.*“ V odůvodnění svého usnesení krajský soud uvedl, že žalobce, nacházející se ve výkonu trestu odnětí svobody, se bránil proti uloženému kázeňskému trestu ze dne 2. 2. 2018 žalobou, kterou krajský soud obdržel dne 20. 4. 2018, zároveň ale také žalobou podanou k Okresnímu soudu Plzeň-město již dne 8. 2. 2018 (sp. zn. 14 C 269/2018). Krajský soud proto dospěl k závěru, že *o téže věci již řízení u soudu probíhá*, a na základě § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. žalobu žalobce odmítl.

II. Kasační stížnost žalobce

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě domáhal přezkumu rozhodnutí o uloženém kázeňském trestu ze dne 2. 2. 2018, které bylo potvrzeno rozhodnutím speciálního pedagoga ze dne 6. 2. 2018. Stěžovateli byl trest umístění na uzavřený oddíl na 5 dnů s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení uložen za kázeňský přestupek spočívající v nepovolené návštěvě cizí cely. Stěžovatel také žádal prošetření postupu Krajského státního zastupitelství v Plzni a státního zástupce, který byl pověřen výkonem dozoru nad Věznicí Plzeň, k němuž podal svůj podnět.

[3] Konkrétně stěžovatel namítal především rozpor v datu spáchání kázeňského přestupku uvedeného v rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 2. 2. 2018 a datu uvedeném na kamerových záznamech, které byly využity jako důkaz. Nesouhlasil s vyjádřením speciálního pedagoga, který ve svém rozhodnutí označil nesprávné datum v rozhodnutí ze dne 2. 2. 2018 za písařskou chybu. Dále uvedl, že nepopíral svou přítomnost na cizí cele, ale označil za lež vyjádření dozorujícího státního zástupce, že jej na cele přistihl dozorce, nikoliv vychovatel, a že byli vyslechnuti svědci. Také namítal, že nevěděl, že návštěvy na ostatních celách byly zakázány, protože byly běžně dozorci na jeho oddělení tolerovány. V závěru své kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že před podáním podnětu dozorovému krajskému státnímu zástupci dne 5. 3. 2018 žádal o prošetření své věci speciálního pedagoga, zástupce ředitele věznice a následně dne 7. 2. 2018 o celé věci informoval i Okresní soud Plzeň-město.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Ze spisu krajského soudu je patrné, že stěžovatel v téže věci (ve věci rozhodnutí o uložení kázeňského trestu stěžovateli ze dne 2. 2. 2018 a následného zamítnutí stížnosti proti tomuto rozhodnutí speciálním pedagogem ze dne 6. 2. 2018) podal dne 7. 2. 2018 žalobu k Okresnímu soudu Plzeň-město (č. l. 21 – 23 spisu krajského soudu). Druhou žalobu ve věci uložení výše uvedeného kázeňského trestu podal ke krajskému soudu pravděpodobně dne 19. 4. 2018 (je datována 17. 4. 2018 a soudu došla 20. 4. 2018). Součástí žaloby ke krajskému soudu je i žádost o ustanovení zástupce (stěžovatel to vyjádřil slovy, že žádá o poskytnutí právní pomoci)

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu nejdříve z hlediska vad uvedených v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti. Takovou vadou může být i nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí krajského soudu pro nesrozumitelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Nejvyšší správní soud z hlediska nepřezkoumatelnosti rozhodnutí pro nesrozumitelnost posuzuje mimo jiné, zda výrok rozhodnutí není v rozporu s jeho odůvodněním (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 23. 5. 2012, č. j. 6 Azs 12/2012 - 21, ze dne 9. 4. 2015, č. j. 7 As 63/2015 – 29).

[6] Nejvyšší správní soud konstatuje, že právě takovou vadu v případě usnesení krajského soudu shledal. Krajský soud uvedl, že rozhodl, „*o návrhu žalobce na ustanovení právního zástupce*“ a dále uvedl: „*Návrh se odmítá. Navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.*“ Z odůvodnění pak plyne, že krajský soud nejspíše neměl v

úmyslu odmítnout jen návrh na ustanovení zástupce (který mimo jiné také stěžovatel ve své žalobě podal), ale chtěl pravděpodobně odmítnout návrh na zahájení řízení z důvodu překážky věci zahájené (litispendence), tedy měl za to, že řízení před ním trpělo od počátku nedostatkem podmínek řízení. Nejvyšší správní soud o pravděpodobném úmyslu krajského soudu odmítnout návrh na zahájení řízení jako celek usuzuje mimo jiné z toho, že ve výroku se za pasáží o odmítnutí návrhu nachází i rozhodnutí o nákladech řízení, jež se vydává spolu s rozhodnutím, jímž se řízení o věci samé končí (§ 61 odst. 1 s. ř. s.). Pokud by pak krajský soud mínil své usnesení toliko jako rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce, pak by nebylo jasné, z jakého důvodu by v bodě 9 svého odůvodnění uvedl, že řízení o návrhu bylo skončeno procesním rozhodnutím, a soud se tak nemohl zabývat věcnými argumenty obsaženými v návrhu. Podání navrhovatele přitom krajský soud v bodě 3 odůvodnění svého usnesení interpretuje jako žalobu proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu a žádost o ustanovení zástupce.

[7] S ohledem na uvedenou nepřezkoumatelnost usnesení krajského soudu pro nesrozumitelnost kvůli rozporu výroku usnesení a jeho odůvodnění Nejvyšší správní soud toto usnesení zrušil a vrátil věc zpět krajskému soudu.

[8] V dalším bude třeba, aby krajský soud zjistil osud řízení ve věci stěžovatele, jež bylo jako časově první zahájeno před Okresním soudem Plzeň-město (sp. zn. 14 C 269/2018). Specifikem vztahu mezi řízením ve správním soudnictví a řízením podle občanského soudního řádu je, že v případech nedostatku pravomoci příslušné větve soudnictví si danou věc tyto větve soudnictví mezi sebou nepředávají postoupením věci, nýbrž zvláštní formou zastavení řízení (§ 104b o. s. ř.) či odmítnutí návrhu (§ 46 odst. 2 s. ř. s.), na niž může navázat podání nového návrhu ve správné soudní větvi, a to se zachováním data podání návrhu podle data původního podání, ve vztahu k němuž bylo řízení zastaveno či návrh odmítnut (§ 82 odst. 3 o. s. ř., § 72 odst. 3 s. ř. s.). Právě mechanismus zajišťující zachování data podání návrhu může mít pro navrhovatele velký právní význam (zejména proto, že lhůta k podání žaloby podle § 65 s. ř. s. je relativně krátká, viz obecné pravidlo v § 72 odst. 1 s. ř. s.). Stejně tak nemusí být navrhovatelem mechanismus předání věci z jedné soudní větve do druhé vůbec využit, neboť je na jeho vůli, zda ve lhůtě podle § 82 odst. 3 o. s. ř. resp. § 72 odst. 3 věty první s. ř. s. skutečně žalobu podá.

[9] O litispendenci jakožto negativní podmínce řízení ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze v případě dvou návrhů v téže právní věci mezi týmiž účastníky podaných u různých větví obecného soudnictví hovořit v pravém slova smyslu teprve tehdy, je-li vyjasněn právní osud toho z nich, jenž byl podán k té větvi soudnictví, jež nemá pravomoc k jeho projednání, a to tak, že oba návrhy se „sejdou“ ve správním soudnictví (k otázce litispendence v řízení podle občanského soudního řádu nemá Nejvyšší správní soud důvodu se vyjadřovat). Ve věci stěžovatele tedy je třeba, aby krajský soud zjistil, jak byl vypořádán návrh stěžovatele na zahájení řízení podaný k Okresnímu soudu Plzeň-město ve věci sp. zn. 14 C 269/2018 a zda po případném zastavení řízení o tomto návrhu podle § 104b odst. 1 o. s. ř. stěžovatel podal nový návrh ke krajskému soudu, a pokud ano, zda tak učinil v měsíční lhůtě podle § 72 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. V závislosti na tom, co krajský soud zjistí, pak vyřeší případnou otázku litispendence.

[10] Nad uvedené je nutno poukázat na to, že krajský soud neuvedl ve svém usnesení žalovaný správní orgán. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 20. 12. 2012, č. j. 7 As 146/2012 - 66, uvedl, že z § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve spojení s § 51 odst. 1 a § 52 odst. 1 a 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, „*vyplývá, že ředitel věznice nebo k tomu zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby má zákonem výslovně stanovenou samostatnou rozhodovací pravomoc ve věcech kázeňské odpovědnosti odsouzených, a to buď jako odvolací orgán (rozhodnutí o stížnosti dle § 52 odst. 3 věta prvá zákona o výkonu trestu odnětí svobody) nebo jako správní orgán prvého stupně (§ 52 odst. 3 věta třetí zákona o výkonu trestu odnětí svobody). Je na řediteli věznice, resp. na vnitřním řádu věznice, zda o kázeňském provinění rozhodne ředitel věznice, nebo jiný pověřený zaměstnanec věznice. Zatímco pravomoc věznice v oblasti kázeňské odpovědnosti odsouzených je dána zákonem, věcná příslušnost správního orgánu je dána rozhodnutím ředitele věznice nebo vnitřním řádem věznice, vydaným ředitelem věznice se souhlasem generálního ředitelství Vězeňské služby dle § 14 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.*“. Ze spisů vyplynulo, že stěžovatel brojí proti rozhodnutí vychovatele Vězeňské služby, Věznice Plzeň, o kázeňském trestu, ze dne 2. 2. 2018, které bylo potvrzeno rozhodnutím speciálního pedagoga Vězeňské služby, Věznice Plzeň, ze dne 6. 2. 2018. S ohledem na uvedené je žalovanou Vězeňská služba České republiky, Věznice Plzeň.

[11] Pro úplnost Nejvyšší správní soud upozorňuje, že pokud v soudním řízení vyvstane existence překážky věci zahájené, která představuje neodstranitelnou překážku řízení, není nutné rozhodovat o žádosti navrhovatele o ustanovení zástupce (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008 - 48, č. 1741/2009 Sb. NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. usnesení krajského soudu zrušil, jelikož kasační stížnost byla důvodná pro naplnění stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[13] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[14] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2018

JUDr. Karel Šimka

pokračování

předseda senátu